

**Қарағанды мемлекеттік медицина университеті**  
**Анатомия кафедрасы**

# **СӨЖ**

Тақырыбы: “Буындағы қозғалысты модельдеу”

Орындаған: 119 ЖМФ

Абенова Ж.

Тексерген: Карибжанова Р.Т.

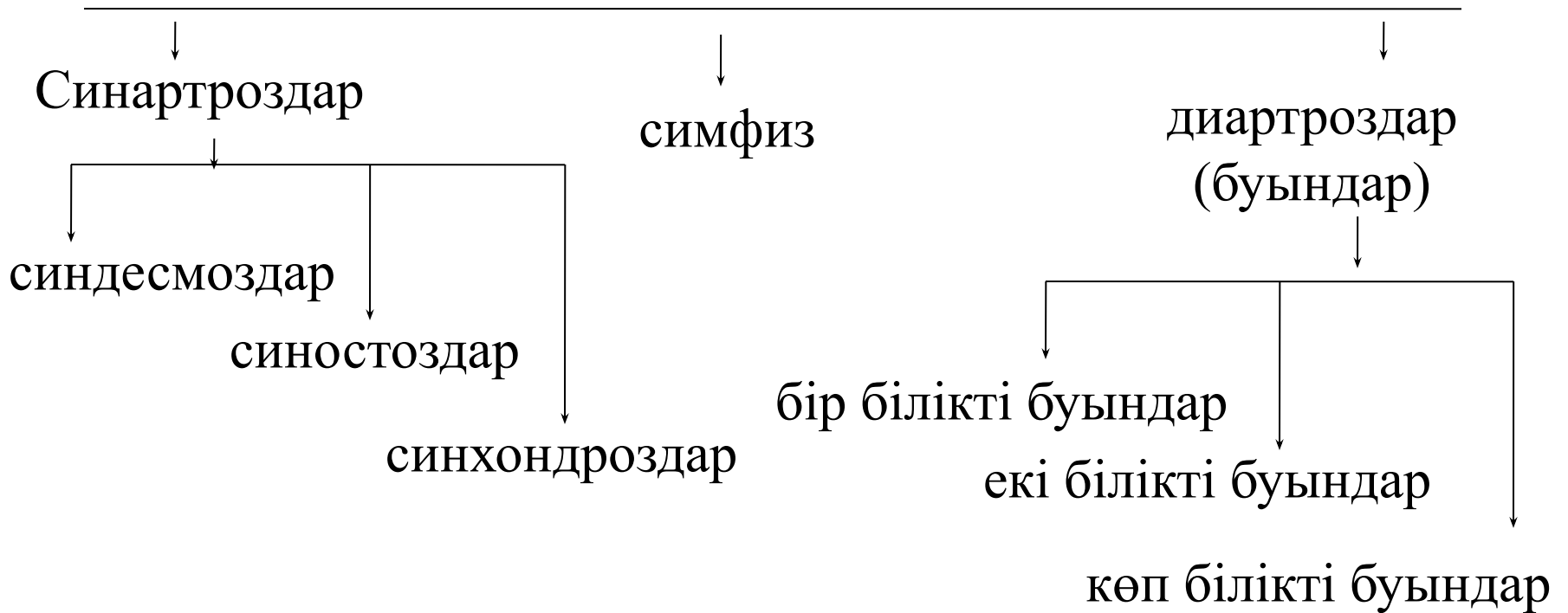
Қарағанды 2010 ж.

## Мазмұны:

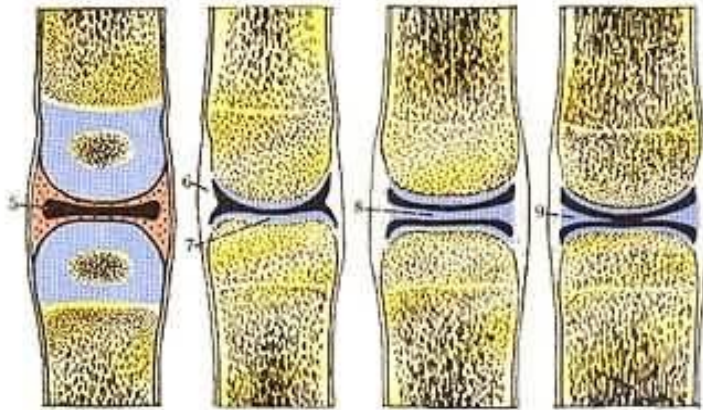
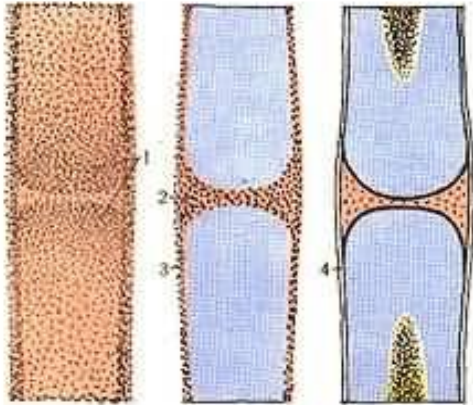
1. Кіріспе
2. Негізгі бөлім
  - Үздікті (үзілісті) қосылыстар, буындар
  - Буын биомеханикасы
  - Буындардың жіктелуі
  - Буындардағы қозғалыстарға шолу
3. Қорытынды
4. Қолданылған әдебиеттер

# Кіріспе

## Сүйек қосылыстарының жіктелуі



## Үздікті (үзілісті) қосылыстар, буындар



Буын дегеніміз үздікті (үзілісті), қуысты, қозғалмалы қосылу немесе буындасу, *auriculatio synovialis* (грекше *arthron* – буын, осыдан *arthritis* – буынның қабынуы). Әрбір буында қосылатын сүйектердің буындық беттері, буын қапшығы (сүйектердің буындасатын шеттерін муфта сияқты қоршап тұратын) және оның ішінде сүйек арасында жататын буын қуысы болады.

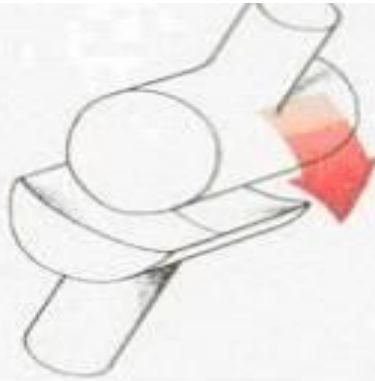
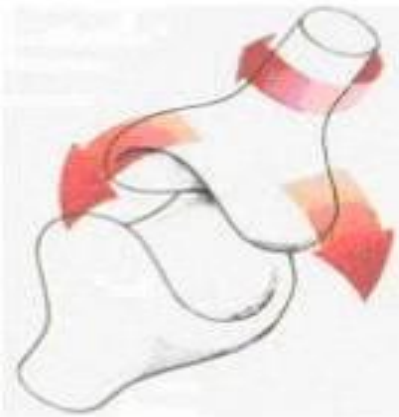
## Буын құрылымының негізгі элементтері

- **Буындық беттер**, *facies articulares*, гиалинді, кейде талшықты, қалыңдығы 0,2 – 0,5 мм буын шеміршегін, *cartilago articularis*, жабылған.
- **Буын қапшығы**, *capsula articularis*, буын қуысын саңылаусыз қоршап, буындасатын сүйекке буындық беттерінің жиегін алып сәл кейіндеу өсіп – бекиді.
- **Буын қуысы**, *cavitas articularis*, буындық беттер және синовиалды жарғақпен шектелген саңылаусыз (герметикалы), кеңістік болып табылады.

# Буын биомеханикасы

- Буын адам организмінде үш түрлі рөл атқарады
  - олар дене қалпының сақталуына жәрдемдеседі
  - дене бөліктерінің өзара орын ауыстыруына қатысады
  - дененің кеңістіктегі локомоция (орын алмастыру) мүшесі болып табылады

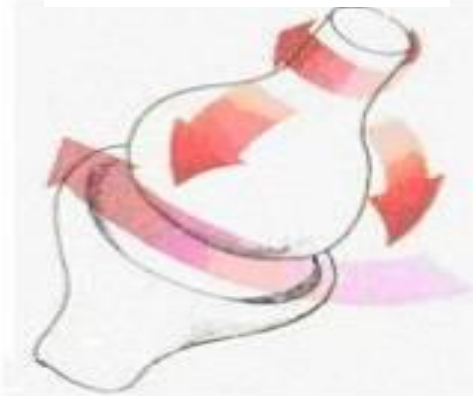
# Буындардың жіктелуі



Ертоқымтәrizді

Цилиндртәrizді

Эллипстәrizді



Жаңғактәrizді

Шығыршықтәrizді

Жалпақ (жазық)



Біросьті буын

**Байланыс түрі**

**Біріккен қозғалыс**

**Мысал**

**Құрылысы**

Ілмек

бүгу/жазу

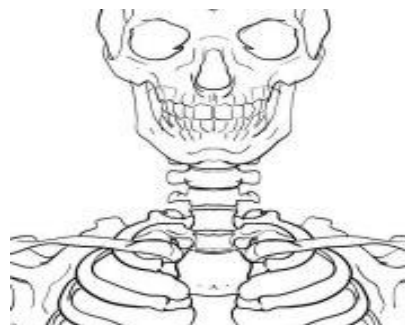


**шынтақ/тізе**



Стержень

1 сүйектің басқа  
сүйек  
айналасында  
айналу



**жоғарғы мойын**





Шар

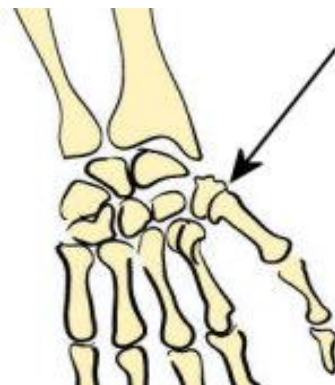
әкелу/ әкету/ ішке  
және сыртқа  
айналдыру



**ИЫҚ**

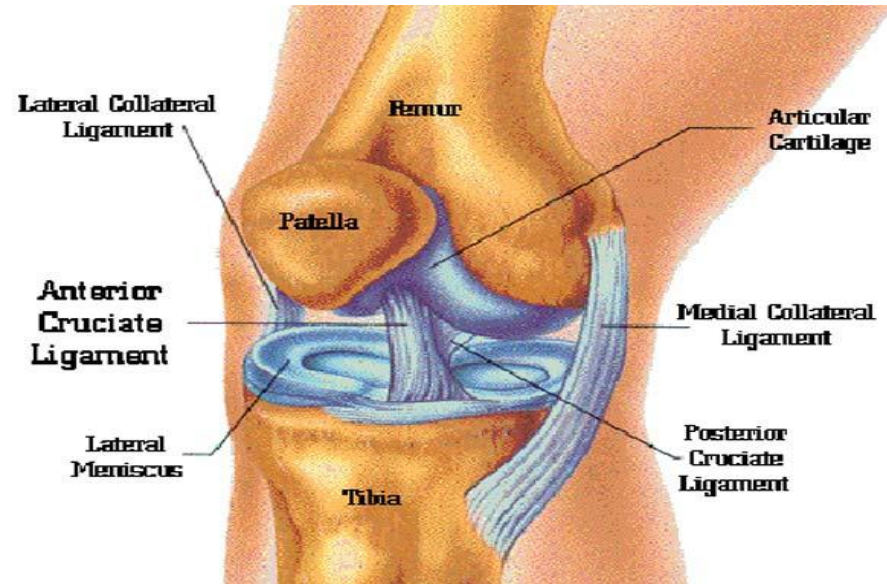
Ершік

әкелу/ әкету



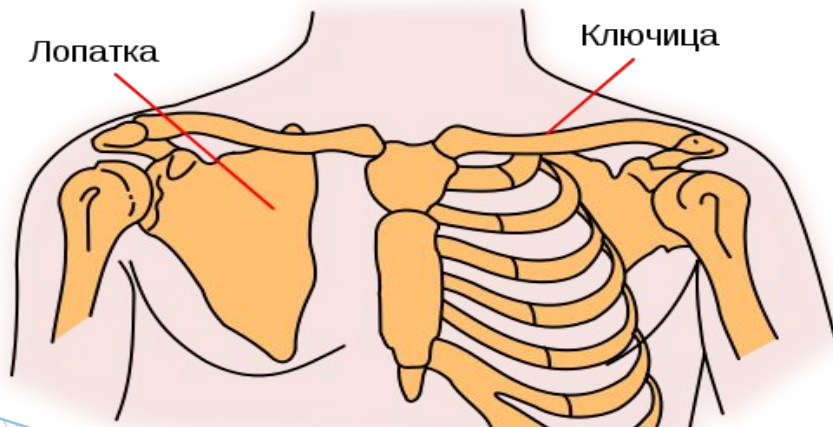
**үлкен саусақ  
буынында**

# Буындардағы қозғалыстарға шолу



## Тізе буыны

Буынның алдыңғы бөлігінде түзеусті сүйегі орналасқан. Тізеусті мен санның төртбасты бұлшықеті сіңірмен байланысқан, оның жалғасы ретінде тізеусті байлам болып табылады. Сіңірлік аппаратқа сонымен қатар бүйірлік және кресттәрізді байламдар кіреді.

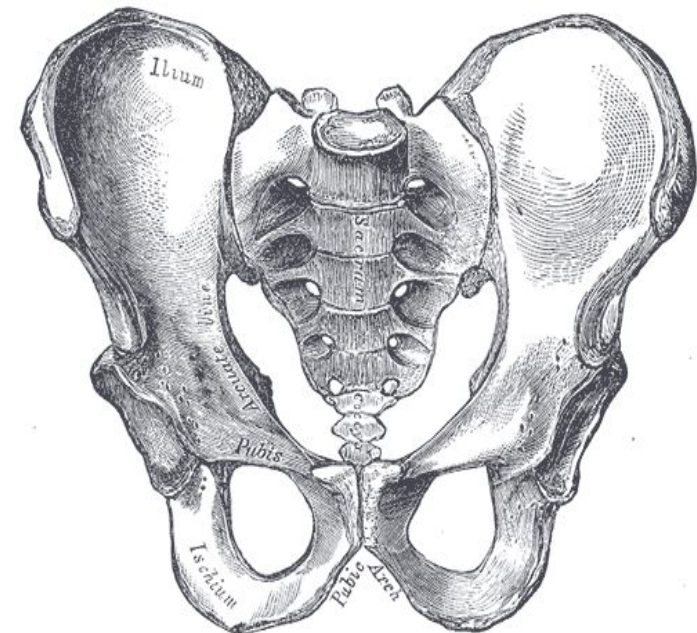
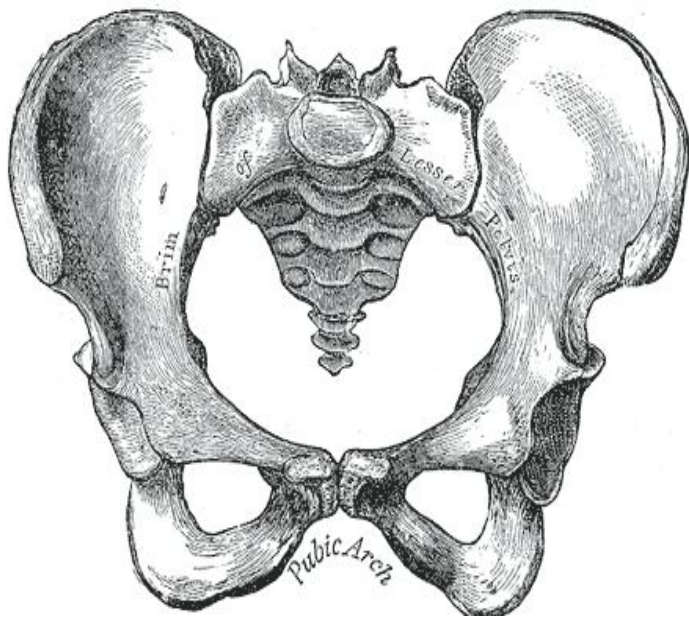


## Иық буыны

Иық белдеуі — қолдардың қозғалысын және тірегін қамтамасыз ететін сүйектер (жүп жауырын мен бұғана) мен бұлшықеттер жиынтығы. Иық белдеу сүйектері акромиальды-бұғана буындарымен байланысады.

## Жамбас сүйектері

Жамбас негізін жамбас сүйектері, сегізкөз және құйымшақ түзеді, олар аяқ буындарымен сүйек сақинасына біріккен, оның ішінде ішкі мүшелер орналасатын қуыс пайда болады. 16—18 жасқа дейін сүйектер (мықын, шат және шонданай) шеміршек арқылы байланысады. Кейіннен сүйектену процессі жүріп, көрсетілген сүйектер бірігіп, жамбас сүйегін құрайды



## Қорытынды

Буынның жұмысын бағыттап, ұстап отыратын бекітуші бөлігі байламдар болып табылады; осыдан келіп оларды бағыттаушы және ұстап тұрушы деп бөледі. Адам денесінде байламдар саны өте көп, сондықтан оларды жақсы зерттеп, есте сақтау үшін, олардың ортақ орналасу заңдылықтарын білу қажет.

Байламдар буындық беттердің қозғалысын берілген буынның белгілі бір айналу білігі айналасында бағыттайды да, сондықтан әрбір буында оның біліктерінің саны мен орналасу жағдайына қарай таралады.

Байламдар: а) берілген айналу білігіне перпендикуляр және ә) негізінен оның шеттері бойынша орналасады.

Олар буынның берілген қозғалыс жазықтығында жатады.

## Қолданылған әдебиеттер

1. «Адам анатомиясы» Рақышев. А 1995 ж.

2. Интернет желісі:

[www.google.ru](http://www.google.ru)

[www.anatomus.ru/men/yaich.html](http://www.anatomus.ru/men/yaich.html)

3. Адам анатомиясы (АТЛАС). 2 – том. Астана: «Фолиант» баспасы.  
2008 жыл

4. Netter F.H. «Atlas of Human Anatomy»

5. И. В. Гайворонский “Нормальная анатомия человека ” Том I ;